TRAFICOM LAUSUNTO
Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
11.03.2021
Dnro/Dnr
TRAFICOM/90587/03.03.01/2021
Viite/Referens
Asiantuntijapyyntö HE 250/2020 vp., 17.3.2021 klo 11.15.

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laista Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta. Ehdotetut säännökset rajoittaisivat Yleisradio Oy:n mahdollisuutta julkaista tekstimuotoisia sisältöjä osana julkisen palvelun tehtävää. Esityksen taustalla on Yleisradion rahoituksesta tehty valtiontukikantelu Euroopan komissiolle.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävä on määritelty EU:n valtiontukisääntelyn mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaan

Liikenne- ja viestintäviraston Yleisradiota koskevat valvontatehtävät on määritelty Yleisradio Oy:stä annetun lain (jäljempänä myös yleisradiolaki) 12 a §:ssä. Sen mukaan "*Viestintävirasto valvoo 7 a, 8, 8 a ja 12 §:n noudattamista sekä sitä, että käytössä ei ole alihinnoittelua eikä ristikkäistukia.*" Liikenne- ja viestintäviraston valvonta kohdistuu siten mainonta- ja sponsorointikiellon ohella Yleisradion velvollisuuteen eriyttää laissa säädetyt toiminnot, aineistot ja verkkopalvelut toisistaan. Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin kuuluu myös Yleisradion kaupallisen toiminnan valvonta, johon alihinnoittelun ja ristikkäistukien kiellon valvonta liittyy.

Yleisradion julkisen palvelun sisällön valvonta tai yleisradiolain 7 §:n mukaisen julkisen palvelun tehtävän toteutumisen valvonta ei kuulu Liikenne- ja viestintäviraston vaan Yleisradion hallintoneuvoston toimivaltaan. Siten ehdotetulla muutoksella yleisradiolain 7 §:ään, jolla rajoitettaisiin Yleisradio Oy:n mahdollisuutta julkaista tekstimuotoisia sisältöjä osana julkisen palvelun tehtävää,

ei olisi vaikutusta Liikenne- ja viestintäviraston valvontatehtävään.

Yleisradion ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville

Liikenne- ja viestintävirasto on Liikenne- ja viestintäministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi antamassaan lausunnossa pitänyt tärkeänä huomioida Yleisradion sisältöjen saavutettavuus sekä varmistaa, ettei esityksellä heikennetä kuulo- ja näkövammaisten henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia hankkia ja vastaanottaa tietoja. Asian jatkovalmistelussa tätä koskeva tarkastelu on lisätty hallituksen esitykseen (luku 9), mitä Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä. Esityksessä todetaan, että jos Yleisradio vähentää tekstimuotoisen sisällön ja journalismin määrää verkkosivuillaan, sillä on vaikutusta kaikkien kansalaisten vastaanottamaan sisältöön, mutta erityisesti esimerkiksi kuulovammaisiin kansalaisiin.

Yleisradion julkaisema tekstimuotoinen sisältö on erityisen tärkeä kuulovammaisille henkilöille silloin, kun vastaavassa audiovisuaalisessa sisällössä ei ole tekstitystä. Vastaavasti tekstipohjaisella sisällöllä on merkitystä näkövammaisille henkilöille, sillä se on yleensä saavutettavissa erilaisten ruudunlukusovellusten avulla.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 211 §:ssä säädetään ohjelmistojen saattamisesta näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Liikenne- ja viestintävirasto valvoo säännöksen noudattamista. Yleisradion televisio-ohjelmistojen osalta äänipalvelu (jossa käännöstekstitetyn ohjelman teksti muutetaan ääneksi) ja tekstityspalvelu (jossa suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmat on varustettu saman kielisellä ohjelmatekstityksellä) tulee liittää lähes kaikkiin ohjelmiin. Ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää suorana lähetyksenä lähetettäviin musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. Lisäksi ääni- ja tekstityspalvelun osuuksista yhden kolmasosan ohjelmatunneista on voinut toteuttaa televisiotoiminnan harjoittajan tilausohjelmapalvelussa.

Tekstityspalvelun osalta vuoden 2021 loppuun asti on voimassa poikkeus, jonka mukaan suorien lähetysten tekstityspalvelu voidaan toimittaa vuorokauden kuluessa uusintalähetyksen yhteydessä. Vuoden 2022 alusta lähtien suorat lähetykset kuuluvat pääosin tekstitysvelvollisuuden piiriin ja mainittu poikkeus jää koskemaan enää suoria alueuutislähetyksiä.

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 1.1.2021 voimaan tulleen muutoksen myötä Yleisradion tilausohjelmapalvelu Yle Areenassa ääni- ja tekstityspalvelun osuuden on oltava vähintään 30 prosenttia ohjelmistoista.

Kuulovammaisia henkilöitä palveleva tekstityspalvelu on tällä hetkellä laajasti saatavilla suomen- ja ruotsinkielisissä ohjelmissa Ylen televisiokanavilla. Kuulovammaisten henkilöiden mahdollisuudet tiedonsaantiin paranevat merkittävästi, kun suorat lähetykset tulevat pääosin tekstitysvelvollisuuden piiriin ensi vuoden alusta. Yleisradion tilausohjelmapalvelussa Yle Areenassa tekstityspalvelu on saatavilla enenevässä määrin. Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki koskee kuitenkin ainoastaan Ylen julkisen palvelun televisio-ohjelmistoja sekä sen tilausohjelmapalvelu Yle Areenassa saatavilla olevia vastaavia ohjelmistoja. Esimerkiksi Ylen uutissivustolla olevien uutisjuttujen yhteydessä tällä hetkellä julkaistavia lyhyitä videoita sääntely ei koske.

Koska Ylen kaikki liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävät julkaisut eivät ainakaan vielä ole erityisryhmien saavutettavissa, Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että Yleisradiolla on edelleen mahdollisuus julkaista tekstimuotoista sisältöä verkkosivuillaan silloin kun se liittyy yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun tai kuuluu 7 §:n 3 momentissa ehdotettujen poikkeusten piiriin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 11.3.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Juurakko-Lehikoinen Suvi
Päällikkö

Reenpää Eliisa
Lakimies